

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază. Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Institutul Tipografic”.

Circularul
Metropolitului Miron.

Publicul nostru cetitor va găsi în numărul de astăzi al „Tribunei” în intriga sa circularul Metropolitului Miron Romanul „cătră clerul și poporul ortodox român din arhiepiscopia Transilvaniei”, relativ la participarea bisericilor și școalelor dependente de această arhiepiscopie la sărbătorile millenare.

Vom face asupra acestui circular câteva observații critice, cu toată obiectivitatea recerută, de oare-ce chestia în sine e pentru noi de cel mai mare interes, ear’ circularul Metropolitului Miron Romanul ia dimensiunile unei adevărate pastorale și pune în discuție câteva puncte, asupra cărora se cuvine să ne oprim puțin.

În pasajele dela început Metropolitul Miron Romanul constată:

că se împlinesc o mie de ani de când Maghiarii, „emigrând din oare-care părți ale Asiei, au cucerit țeara aceasta dela diferitele popoare pacifice și blânde, care o locuiau, și au întemeiat un stat propriu numit până în ziua de azi „Ungaria”;

că se fac festivități pentru acest millenar eveniment;

că aceste festivități „se arangiază în partea cea mai însemnată de autoritățile publice ale statului, întru preamărirea rasei maghiare;

că „nici unul din popoarele nemaghiare ale Ungariei nu voeste să se contopească în rasa dominantă maghiară, nici să dispară sub nomenclatura generală de națiune politică unitară; ci, ținând seamă de vechiul lor caracter național, vreau toate să-și conserve sub scutul legilor acel caracter, care se manifestă în limba, religiunea și datinele fiecăruia”;

că fiii și conducătorii bisericii ortodoxe naționale „sunt din partea autorităților statului nu numai invitați, ci oareși-cum chiar constrinși să participe la festivitățile millenare”;

că clasei celei mai inteligente a Românilor îi e absolut imposibil

să participe la aceste festivități cu căldură de inimă și liniște de suflet, cât timp interesele noastre de existență și de progres sânt ignorate și principiile sublimе de libertate, egalitate și fraternitate — abandonate în pagubă noastră.

Eată tot atâtea adevăruri, pe care Metropolitul Miron Romanul le constată cu o imparțialitate vrednică de toată lauda.

De sigur aceste adevăruri, înșirate în această ordine, ca premise, într-un silogism riguros ar trebui să ducă la concluzia, că nu putem lua parte în nici un chip la festivitățile millenare; ci, dimpotrivă, folosindu-ne de ele, „ca de cea mai bună ocaziune pentru a ne pune pe meditațiuni mai aprofundate asupra situațiunii noastre din trecut și din prezent, precum și asupra eventualităților din viitor”, se afirmăm, că noi nu putem decât să protestăm în contra unor festivități ce se fac „întru preamărirea rasei maghiare”, de oare-ce sântem un popor care „nu voeste să se contopească în rasa maghiară”, ci să-și păstreze „vechiul seu caracter național, care se manifestă în limba, religiunea și datinele sale”.

Aceasta ar fi trebuit să fie concluzia logică din adevărurile, pe care Metropolitul Miron Romanul le pune ca premise, căci dela regulile logice sănătoase nimenea, nici chiar prelații cei mai înalți, nu se pot abate. Dar’...

Ca urmare a adevărurilor până aci constatate circularul în chestiune conține spunându-ne că se cuvine:

„ca amarul vieții noastre publice și sociale să-l suprimăm pe timpul acestor festivități”;

să ne ferim „a crea vre-un incident, care s’ar pute explica de ostilitate sau chiar de insultă față de festivitățile”; „să ne ferim a ne prezenta chiar și numai apatici sau total indiferenți față de acelea”; și — mirate auditu! —

să ne ferim „a da ascultare acelor, cari obtrudându-se (!) de conducători ai poporului, toate pornirile lor le îndreaptă numai într’acolo, ca pe bunul nostru popor, mai mult blând la fire decât ager la vederi, să-l țină într-o agitație continuă, sădind în inima lui ură, neîncredere și discordie”...

Am pute să ne oprim puțin și să punem Excelenței Sale două întrebări:

1. Vorbește aci Excelența Sa ca un șef al bisericii noastre ortodoxe, sau ca un șef de partid politic ostil partidului național?

2. Cunoaște Excelența Sa însemnătatea cuvântului „a obtrude”, și dacă cumva o cunoaște oblicat Excelența Sa, din întemplieră, că conducătorii poporului român au fost aleși de cătră popor însuși, prin deputații sei, la anumite conferențe naționale?

Am pute deasemenea să atingem o chestie delicată cu „obtruderea” unui oarecare Metropolit, „numit” în contra voinței exprese a poporului seu, în chip foarte puțin regulat...

Dar’ voim mai bine să urmărim șirul argumentării noastre, reluându-l de acolo unde l-am lăsat.

Să ne ierte așadar Excelența Sa, dar’ un silogism astfel înjghebat nu se poate ține pe picioare; și ori-cât de blând la fire ar crede Excelența Sa poporul nostru și ori-cât de puțin ager la vederi, totuși el nu e atât de decăzut și atât de părăsit de bunul simț cel mai elementar și de cea mai elementară judecată, încât să se lase ademenit de o asemenea ciudată logică, de o asemenea stranie argumentare.

Poftim!... Am suferit o mie de ani din cauza Maghiarilor, suferim și astăzi și vom ave de lucru cu ei și în viitor; deci: să ne ferim de a crea vre-un incident la festivitățile millenare, să ne ferim chiar de a păre apatici și indiferenți față de ele, ci, nedând nici o ascultare celor ce se „obtrud” de conducători ai poporului, să luăm parte la niște sărbări ce se fac întru preamărirea rasei maghiare!!!!

E cel puțin foarte ciudat; — și numai un om constrins poate să constrângă la rindul seu și să maltrateze astfel regulile logice și ale dreptei judecăți!...

Dar’ circularul Metropolitului Miron Romanul mai ridică și alte nedumeriri... pentru manualul de logică pe care Excelența Sa îl va fi aprofundat în tinerețele Excelenței Sale.

Astfel, el constată pe de o parte că „mai ales pentru clasa cea mai inteligentă este absolut imposibil să participe la festivități”, ear’ pe de altă parte se

exprimă în termii reproduși textual mai sus despre conducătorii poporului românesc și despre vederile lor politice.

Că pătura cultă e în contra ori-cărei participări la sărbătorile millenare nu mai încapă îndoială; Excelența Sa s’a putut convinge de aceasta chiar la Sibiu, unde nu de mult oameni inteligenți, cari mai au avantajul de a fi buni și devotați partizani ai Excelenței Sale, ca dl P. Cosma de pildă, s’au rostit categoric și fără nici o rezervă în acest sens.

Cum rămâne atunci cu sfatul reînviat al Excelenței Sale „dat de multe ori mediat și imediat iubitelui cler și popor” ca să se ferească de cei cari se „obtrud” de conducători ai poporului și de politica lor?

Are sau nu inteligența vre-un rol în vieța noastră publică și socială? Credem că da; credem că nici Excelența Sa nu va tăgădui aceasta, ci va recunoaște că în toate timpurile și la toate popoarele inteligența a condus masele și că lucrul acesta s’a întemplat și se întemplă și la noi.

Dacă e așa, — și așa este, — atunci cei cari se „obtrud” de conducători ai poporului se găsesc și în această împregiurare, după-cum s’au găsit totdeauna, în cel mai perfect acord de vederi și de sentimente cu inteligența noastră, care conduce poporul românesc, — lucru ce reese lămurit din circular.

Și întrebarea ar fi deci: cu cine rămâne Excelența Sa?...

Nu cumva cu câțiva inși „mai mult blânzi la fire decât ageri la vederi” din giurul Excelenței Sale și în cari, prin o iluzie optică, Excelența Sa vede pe iubitul Excelenței Sale cler și popor?!

S’ar părea că da, mai ales că metropolia posedă încă mijloace de „îmblânzire” a celor puțin „ageri la vederi” cari depind de ea.

Asupra părții finale, a dispozitivelor propriu zise, nu vom stărui mult; publicul își va face și singur aprecierile și judecata sa. Vom spune însă Excelenței Sale, că ori-cât de mult „liturghia millenară” ar fi înțeleasă și oficiată „în sens istoric-bisericesc”, și ori-cât de mult am căuta să menajăm și capra și varza, spunând că noi sărbăm pentru noi și pentru-că ne-a ținut Dumnezeu o mie de ani ca popor aparte, sânt lucruri care

nu se pot, și pe care demnitatea noastră de Români le respinge; și între aceste lucruri este și acela, ca să oficiem liturghia millenare în sens istoric-bisericesc (!?) și să ne rugăm lui Dumnezeu... pentru milleniul suferințelor noastre tocmai atunci când ne vine ordin dela Budapesta, tocmai în zilele ce ni-se indică și după tipicul ce ni-se prescrie! — Vezi dumneata, asta-i asta!!

Când omul nu merge calea oablă, ci caută să împace la un loc lucruri care nu se pot împăca, ajunge în pozițiunea Excelenței Sale: recurge la diplomătenii cusute cu ață albă și maltratează fără milă biata logică și bunul simț. Așa încât, ori-câte adevăruri ar cuprinde circularul, ne întrebăm totuși dacă nu era mai potrivit ca Excelența Sa să spună pur și simplu iubitelui seu cler și popor: „dispun cutare și cutare lucruri, pentru-că sânt constrins”, — dacă n’a avut curajul și tăria de caracter să spună guvernului categoric și hotărât: „refuz de a mă supune unui ordin, care mă pune în conflict de vederi cu inteligența poporului românesc și cu întreaga turma mea de credincioși”.

E o întrebare.

Acțiunea partidului poporal. Duminecă după amiază s’a ținut o întrunire de aderență ai partidului poporal în Csongrád în care conducătorii partidului, în frunte cu Zichy Nándor, au desfășurat, în fața unei mulțimi adunate sub cerul liber, pe piața dinaintea bisericii — programul lor. Contele Zichy a zis, că și el sărbăzează milleniul, dar’ în alt sens decât „liberalii”. După alți oratori a vorbit un preot. La sfârșitul vorbirii lui însușite poporul cu degetele ridicate în sus a jurat, că va urma steagul partidului poporal.

„Liberalii” au încercat să facă înaintea de amiază o mică contra-intrunire, pe care presa guvernamentală o umflă, făcând dintr’un țințar un armăsar.

„Keleti Értésítő” de pildă află de bine se lansează o telegramă din Csongrád, în care se spune despre o „mare adunare liberală”, ear’ la sfârșitul adăuge numai atât: „După amiază a sosit Zichy Nándor” — Escamotaj! — asta e caracteristica sistemului dominant.

FOIȚA „TRIBUNEI”

Un pețitor curagios.

Novelă.

de

Björnsterne Björnson.

Pe timpul, când Aslang deveni fată mare, nu mai era pace în Husaby. Ficiorii cei mai voinici și mai frumoși se păruiau noapte de noapte prin sat. Mai rău era în noaptea de Sâmbătă: atunci însă tatăl, bătrânul Kund Husaby, nu se culca nici-odată, fără se nu rămână îmbrăcat cel puțin cu pantalonii sei de piele și să nu fi așezat o măciucă tare lângă pat. „Dacă am o fată frumoasă, o voi ști-o și păzi”, zicea Husaby.

Thore Nesset era numai fiu de Kätner și totuși erau oameni, cari ziceau, că mai des el ar umbla la fiica de Hufner*) din Husaby. Aceasta însă nu-i plăcea lui Kund, el zicea, că nu e adevărat, căci el cel puțin nu l’ar fi văzut nici-odată pe acolo. Oamenii însă totuși vorbeau între ei, că dacă ar fi căutat prin pod, unde Aslang avea de atâtea-ori de lucru, l’ar fi găsit pe Thore.

Sosi și primăvara și Aslang se duse cu turma la pășune pe deal. Și când ziua strălucia în splendoarea sa, stânca se ridica rece din fjord, clopotele dela vite răsunau, cănele lătra și Aslang cânta și sufla în buciun — ficiorii, cari treceau prin apropiere și vedeau

acest tablou, căpătau durere de inimă. Și în proxima seară de Sâmbătă, unul după celalalt se suiau pe deal. Dar mai îngrăbă ajungeau jos, ca în sus; căci sus stetea un voinic și păzia, si-l primia pe fiecare care se suia și-l învîrtia, încât în vieța sa întregă nu mai uită cuvintele, cari însoțiau această învîrtitură: „Vino numai încă odată și vei căpeta și mai mult!”

Pe cât știa ficiorii din sat, numai unul era în tot satul, care avea așa pumni și acesta era Thore Nesset. Și toate fiicele de Hufner ziceau, că totuși ar fi prea mult, că Aslang ar preferi înaintea tuturor pe un fiin de Kätner.

Așa zicea și Kund, auzind de aceasta, și adause, că dacă n’ar fi nime, care să-l poată înfrîna, o va face el. Kund firește începea deja a îmbătrâni dar’, deși era mai bine de 60 ani, nu arare-ori, când nu aveau acasă de lucru, își măsura puterile cu fiul seu cel mai mare.

La dealul Husaby ducea o singură potecă și anume prin grădina lui Kund. În seara proximă de Sâmbătă, când Thore voia să se sue în deal și se furișă încet prin grădina, tiptil, când ajunse deja aproape până la gard — îi sare deodată un ficior înaintea.

— Ce vrei dela mine? zise Thore și-l lovi puternic în față.

— Aceea o vei afla dela mine, zise altul la spatele lui, dându-i o lovitură în ceafă. Acesta era fratele.

— Aci e al treilea, zise Kund și se apucă și el de Thore.

Thore era tare în pericol. Era însă istet și sprinten și lovia în stânga și dreapta de suna; se învîrtia și se pleca; unde cădea o lovitură nu era el; unde nu se aștepta

nime, acolo da el. Se pleca și ridica earăși, dar’ în fine fu învins. Mai târziu totuși a zis Kund: „Cu un ficior mai voinic încă nu m’am păruit”.

Și continuă cu părueala până curgea sânge.

„Stați! zise atunci Husaby și îl scăpa gura, de mai adause: „Dacă în Sâmbătă viitoare te vei pute sui pe deal în butul lui Husaby și a ficiorilor sei, fata va fi a ta”.

Thore se trîl cu greu până acasă și ajungând acolo, se puse numai decât în pat. Multe se vorbeau despre păruiala din Husaby, dar’ toți ziceau: „Ce și căuta acolo?” Numai un singur suflet trăia, care n’o zicea aceasta, și anume Aslang. Ea îl așteptase în aceea seară, dar’ auzind de cele întemplieră între el și tatăl ei, începuse să plângă și zicea: „Dacă nu-l capăt pe Thore, nu voi mai ave zi bună mai mult.”

Thore rămase toată Dumineca în pat și luni simția, că încă tot nu se poate scula. Sosi Marția și era o zi foarte frumoasă; noaptea plouase; dealurile erau așa de verzi, fereastră stătea deschisă, mirosul florilor pîntrunde în odaie, clopotele sunau de pe deal și colo sus cânta cineva... zeu, dacă nu ar fi fost mamă-sa în odaie, ar fi plâns. Sosi Mercuria și el încă tot zăcea; Joia începuse a se cugeta, că oare până Sâmbătă n’o să se poată scula, și Vineria era în picioare. Se cugeta acum la vorbele ce le-a zis bătrânul Kund: „Dacă în Sâmbătă viitoare te vei pute sui pe deal în butul lui Husaby și a ficiorilor sei, fata va fi a ta”. Se uita la casa lui Husaby. „Nu voi mai ajunge Crăciunul”, gândea Thore.

Cum am spus deja, pe deal numai o singură potecă ducea; dar’ unui ficior voinic trebuia să-i fie cu puțință să-l suie, chiar

dacă îi era închisă calea dreaptă. Dacă spre ex. ar fi încungurată pe apă acea limbă de pământ și se apropia de deal, poate era posibil să-l sui, ori-cât de pieziș era, încât abia numai caprele îl puteau urca cu mare greutate și aceluia nu le e frică prin munte.

Sosi Sâmbătă și Thore plecă des de dimineață. Era o zi frumoasă; — soarele strălucia, par’că natura învia. Sus în deal cânta cineva. Pe la amurgul serii ședea înaintea casei sale. Se uita la deal, totul era în tăcere; se uita apoi spre casa lui Husaby — și sări în luntre și încungură limba de pământ.

În sus pe deal Aslang ședea, după-ce își găsea lucrul, înaintea colibei; se cugeta, că Thore în seara aceasta nu putea veni, și că poate cu atât mai mulți vor veni în locul lui; deslegă deci cănele și fără de a zice vre-o vorbă se duse mai departe. Se așeză apoi pe o peatră așa, încât putea vedea întreaga vale, dar’ colo se ridica negură și nu putea vedea curat; apoi își alese alt loc și se așeză fără voe așa, că privia la o parte spre fjord; simțea atăta pace în suflet, când vedea suprafața liniștită a apei.

Cum ședea așa deodată îi veni voia să cânte; își alese o cântare cu „sunete” lungi și melodia ei frumoasă răsună departe peste dealuri. Îi plăcea să se audă pe sine însași cântând și deci începuse din nou. Când gută și a doua strofă, „î-se păru, că cineva i-ar răspunde de jos. „Copilă, ce poate să fie aceasta?” cugeta Aslang, se apropia de-abia și aceluia se dă un arbore se plecă peste abis — și privi jos. Dar’ nu vedea nimica; fjordul zăcea în tăcere, se odihnia, nici o pasere nu sbura de-asupra lui. Aslang se așeză earăși și începuse să cânte. Dar’ a-una auzi același răspuns dar’ mai de aproape. „Ori-ce să fie dar’ n’a fost răsunetul”. Aslang se ridică

earăși și din nou se plecă peste abis. Și acum veni jos lângă pârtelele de stâncă o luntre: părea atât de mică, ca o coajă de nucă. Privi mai tare și văzu o căciulă și sub ea un bărbat care urca stânca.

— Cine poate fi? se întrebă Aslang și sări înapoi.

Nu cuteza să-și răspundă, căci știa bine cine era.

Se aruncă pe pământ, se prinse cu mâinile de iarbă ca-și-când ea ar fi acela, care urca stânca.

Dar’ iarba eșia cu rădăcina, ea striga și se prindea earăși și earăși de iarbă. Se ruga de atotputernicul să-l ajute, apoi însă îi veni în minte, că încercarea lui Thore ar fi o abuzare de bunătatea lui Dumnezeu, din ce cauză nici n’avea să se aștepte la ajutorul lui.

— Numai de astă-dată! se ruga ea. „Numai de astă-dată ascultă-mă și ajută-i!” Și îmbrățoasă cănele, ca-și-când ar fi Thore, pe care ar voi să-l spriginească, se tăvălia cu el prin iarbă și i-se părea, ca-și-când timpul ar sta în loc.

Atunci deodată începuse cănele se latre și se sară lângă Aslang și apoi earăși spre abis — și acum se ivi o căciulă aspră — și Thore zăcea în brațele ei. Zăcea o minută întreagă, fără ca unul din ei să fi fost în stare să zică vre-o vorbă; — și apoi ceea-ce povestiau mai târziu, n’avea nici un înțeles.

Bătrânul Kund, când auzi de aceasta, zise o vorbă nu fără spirit; și lovi cu pumnul în masă: „Ficiorul e vrednic să o aibă, fata se rămână a lui!”

A. C. Liuba.

*) Gaard sau Hufner se numesc în Norvegia aceia, cari posed o moșie întregă, Kätner aceia, cari posed numai o colibă.

Cronică politică.

(Crisa în Franția). Să dăm încă câteva amănunte despre ședința camerei dela 23 c., prin care cabinetul, silit prin patru voturi de neîncredere, căpătate în senat, a vrut să-i dovedească acestui din urmă, că țeara, reprezentată în cameră, prin aleșii sufragiului universal, e cu el, cu guvernul, ear' nu cu senatul, product al unui corp de delegați, aleșii straturilor așa zise superpuse.

După ce se potolise prima isbucnire a furtunii pe băncile majorității enorme guvernamentale, ministrul-president Bourgeois rosti declarațiunea cabinetului, mereu întrepută de aprobări sgomotoase, afară de ale socialistilor, cari în exagerarea lor, aruncau insulte pe capul ministrilor, fiindcă au cedat „ramolișilor din senat” și au demisionat. Bourgeois zise între altele:

„Guvernul împărtășește opiniunea lui Gambetta și Ferry, anume că: numai camerei eșite din sufragiul universal i-se compete inițiativa, a conduce politica generală. Numai ea, camera, care, spre a mă folosi de vorba unuia dintre foștii preșidenți ai senatului, are puterea, de a pune și a depune ministerele. Cu această noastră părere stăm în deplină potrivireală cu legea, cu spiritul constituției și cu instituțiunile într-o democrație mare, care nu recunoaște altceva, decât suveranitatea sufragiului universal”...

Deputatul Ricard, după o violentă vorbire contra senatului, propune următoarea mișune:

„Camera accentuează din nou preponderanța adunării alese prin sufragiul universal, precum și hotărârea sa, de a duce la îndeplinire reforme democratice”.

Moțiunea a fost primită cu unanimitatea voturilor majorității.

Pe timpul crizei s'au întâmplat două manifestațiuni importante în folosul guvernului demisionat. Consiliul municipal din Paris a votat rezoluția, în care își exprimă regretul pentru demisionarea cabinetului și apelează la camera, a apără energie drepturile sufragiului universal față cu procedarea neconstituțională a reprezentanților votului restrins (adeacă senatul) și a tinde spre o revizuire a constituției printr-o Constituantă, adeacă: întru restringerea prerogativelor senatului. Rezoluția a fost primită unanim.

A doua manifestație: consiliul general al departamentului Seinei a votat moțiunea, prin care se alătură la rezoluția luată de către consiliul municipal în folosul sufragiului universal.

Știrile cele mai proaspete nu vorbesc încă nimic de formarea noului cabinet.

(Ferdinand la Paris). Criza constituțională acută prin care trece viața politică a Franței, nu împiedică într-o mică pe capul statului și guvernul demisionat, de a primi pe oaspele seu, venit din Petersburg la Paris în 25 c. dimineața, cu acele onoruri suverane, pe care se ține obligată a-i oferi domnitorului bulgar aliata apuseană a Rusiei răsăritene.

La gară era postată o companie de onoare a gardei republicane, adeacă a trupe de elită, de paradă a Republicii și preșidentului ei. Studenții bulgari, destui la număr, i-au prezentat un buchet de flori vii. De aici s'au dus mai întâi la hotelul, închiriat și plătit de guvernul francez, hotel particular, unde a locuit odată și nevasta morganatică a Țarului Alexandru II., principesa Dolgorukoi. Înainte chiar de a fi plecat să facă vizită preșidentului Republicii, dignitarul înalt al statului, așa zisul „introducător al ambasadorilor”, i-a adus lui Ferdinand marelă cordon al ordinului „legiunea de onoare”. Decorat deja cu acest ord., a făcut dlui Faure prima vizită la 3 ore după amiază, pe care preșidentul i-a întors-o la 5 ore. Trăsura de gală a capului statului, escortată de euirasini conducea pe prințul bulgar la palatul dela Elisee și înapoi la hotel; ear' în palat, garda dedea onoruri la sosire și la plecarea. La primire au fost de față, din partea franceză înca: ministrul-president și ofierii statului militar al preșidentului; din partea Bulgarilor: cei doi miniștri Stoilov și Petrov, precum și suita. După prezentare, au rămas împreună numai dl Faure, Bourgeois, Ferdinand, Stoilov și Petrov, cari au ținut o conferință de 3/4 de oră.

După aceea prințul Ferdinand a mai făcut vizite în aceeași zi încă la ministrul-president Bourgeois și la președintele camerei, Brisson.

Preșidentului republicii i-a oferit marea cruce a ordinului bulgar Alexandru, în briliante.

Toate aceste amănunte s'au luat din depeși oficiale; depeși particulare despre petrecerea lui Ferdinand nici un ziar din monarhie nu aduce.

(Încoronarea Țarului). O depeșă din Roma spune, că încă la 24 c. s'a expedit din Vatican o comunicare oficială către guvernul rusesc, prin care i-se anunță, că Papa va fi reprezentat la încoronare printr-o misiune, al cărei cap va fi nunțul Agliardi. Ceiațați membri ai ei vor fi mai mulți preoți distinși, precum și nobili catolici credincioși Vaticanului.

„Agenția telegrafică rusă” vestește din Odessa cu data de azi: „A sosit misiunea chinezescă care se duce la încoronarea Țarului în Moscova. Ea se compune din următoarele persoane: viceregele Li-Hung-Ciang, 11 dignitari de stat din cei mai înalți, 35 man-

darini și o mare suită. Lui Li-Hung-Ciang a fost oferită pâinea cu sare.”

(Italianii în America). Pertractările pentru încheierea păcii urmate între generalul Baldissera și regele abyssinian Menelik s'au rupte, mai ales din următoarea cauză. După tractatul ce exista până acum între Italia și Menelik, tractat zis dela Uciali, regele abyssinian recunoștea oare-cum, deși foarte slab, protectoratul Italiei; anume în sensul, că fără știrea ei Menelik n'are drept să pertracteze și să încheie ori-ce fel de convenție cu alte state. În pertractările de azi guvernul italian renunță la acest protectorat; dar Menelik cere să aibă drept a se pune

sub protectoratul ori-cărei alte puteri ar vrea el, ceea-ce Italia nu vrea să i-o admită.

Se știe, că intermediatorul între Baldissera și Menelik este majorul italian Salsa, care de multe-ori a făcut deja drum între aceste două tabere ale beligeranților. Ultima depeșă din Massauah a „Agenției Stefani” spune următoarele:

„Doi țărani au adus astăzi (21 Aprilie) generalului Baldissera o scrisoare dela Menelik și una dela ras-ul (voevod) Mangașa. În scrisoarea sa Menelik zice, că de oare-cu n'au fost permise condițiunile de pace propuse de el majorului Salsa, cere să i-se trimită înapoi două scrisori de

ale sale anterioare scrise în această privință; ear' până atunci va ține pe majorul Salsa drept chezașie, pe care însă promise, că îl va slobozi îndată-ce-și va căpăta acele două scrisori. Generalul Baldissera le-a retrimis imediat.

„Ras Mangașa scrie, că „împăratul” (adeacă Menelik) i-a spus, că ar dori să încheie pace cu gener. Baldissera; și el însuși, zice, dorește și iubește pacea. Gener. Baldissera i-a răspuns, că și el iubește pacea. În urma acestei procedări a regelui Menelik — încheie depeșă — gener. Baldissera consideră pertractările despre pace ca rupte.”

ALBUM MILLENAR.

Circularul Metropolitului Miron.

Metropolitul Miron Romanul încă a exmis, — precum era de prevăzut — circular millenar. În deosebire de ceilalți episcopi, Metropolitul Miron a dat însă un circular de măsură mai mari, coreșpunzătoare faptului, și a dovedit și de astă-dată, ca întotdeauna, că Exc. Sa pe lângă șef bisericesc, vrea să fie și șef politic, ba a ținut de consult, ca și cu această ocaziune se deosebea o lovitură în partidul național român și conducătorilor lui, zicând despre ei, că se „obtrud” de conducători ai poporului. Intocmai așa s'a exprimat deunăzi și „Pester Lloyd”.

Caracteristic e, că „Dreptatea” publică încă ieri acest circular în fruntea numărului seu! dar' a pățit-o, căci după aceea s'au mai făcut unele schimbări.

Eată textul circularului, cu care ne ocupăm mai detaliat în primul nostru de azi:

Nr. 2362 Pres.

Circular

cătră clerul și poporul ortodox român din arhidieceasa Transilvaniei.

Iubit cler și popor!

Peste câteva zile se va deschide în capitala țerii expozițiunea generală decretată prin art. de lege II. 1892, și cu aceea se va face început la multe alte festivități, care se pregătesc cu mari aparate atât în capitală, cât și în toate părțile țerii, drept manifestațiuni ale bucuriei, că eată un period lung de o mie de ani se împlinesc, de când rasa maghiară, pururea rășoioasă și vitează, emigrând din oare-cari părți ale Asiei, a cucerit țeara aceasta dela diferitele popoare pacifice și blânde, cari o locuiau, și a întemeiat aici un stat propriu numit până în ziua de azi în limbile europene cu puțină variațiune „Ungaria”, care stat între toate adversitățile timpurilor s'a susținut neîfrânt și se susține și în prezent cu toate condițiunile de prosperare mult potențate mai ales în deceniile din urmă, pe când dintre celelalte state europene unele s'au ruinat cu totul.

Este evident și prea natural, că aceste festivități particulare împreunate cu expozițiunea generală, cari toate la oaltă au să formeze un jubileu mare millenar, se arangiază în partea cea mai însemnată de autorități publice ale statului, întru preamărirea rasei maghiare, identificate acum cu națiunea politică din Ungaria, ba chiar cu statul însuși; aceste festivități însă dau și celorlalte popoare compacte din patrie cea mai bună ocaziune pentru a se pune pe meditațiuni mai aprofundate asupra situațiunii lor din trecut și din prezent, precum și asupra eventualităților din viitor; și în ce chip rasa ori națiunea maghiară întărită prin multe alte elemente ce i-s'au prefăcut în sânge și os, are tot dreptul de a iubi la înșuflețire pentru succesele bărbăției sale: în asemenea chip vor fi în drept și celelalte popoare din țeară, ca meditănd asupra festivităților millenare, să se ocupe din capul locului cât mai serios și de soartea lor proprie.

O împregiurare însă este deja constatăată, anume aceea: că nici unul din popoarele nemaghiare dar' compacte ale Ungariei, pe lângă toate exemplele seducătoare ale multora din cei mai buni fii ai sei cu nume istorice, nu voeste să se contopească în rasa dominantă maghiară, nici să dispară sub nomenclatura generală de națiune politică unitară; ci ținând mult la vechiul lor caracter național, vreau toate să-și conserve sau scutul legilor acel caracter, care se manifestă în limba, religiunea și datinele fiecăruia, și numai cu această rezervă se pot anima ele, și se pot întări tot mai mult în rezoluțiunea lor, ca să rămână pentru totdeauna fii credincioși ai patriei acesteia, cetățeni devotați ai statului ungar, și tot așa preadevotați sudii ai

preafaltului nostru Monarch și ai înaltei Case domnitoare.

Ce privește în special sfânta noastră biserică ortodoxă națională, ai căreia fii și conducători s'au din partea autorităților statului nu numai invitați, ci oare-cum chiar constrinși să participe la festivitățile millenare, — nu pot suprima declarațiunile auzite din părțile țerii locuite de credincioși de ai noștri: că pentru ei, și mai ales pentru clasa mai inteligentă, este absolut imposibil să participe la aceste festivități cu aceea căldură a inimii, și cu aceea liniște a sufletului, cari numai atunci le-ar ave, și numai atunci s'ar pute manifesta în faptă, când nu ne-ar fi înaintea ochilor cele multe dovezi din timpurile mai vechi și mai nouă despre ignorarea aproape totală a intereselor noastre de existență și de progres, și când n'am vedea abandonate în paguba noastră principiile cele mai sublimă și mai salutare în viața statului: libertatea, egalitatea și frățietatea.

Cu toate acestea însă, în momentele rari și mărețe ale festivităților millenare, cari se apropie cu sborul timpului, fie cât de grea situațiunea, în care ne aflăm, este un postulat al prudenței, al maturității politice și chiar al bunei cuviințe, ca amarul vieții noastre publice și sociale să-l suprimăm pe timpul acestor festivități, și făcând aceasta, să ne ferim în aceste timpuri agitate nu numai a crea vre-un incident, care s'ar pute explica de ostilitate sau chiar de insultă față cu festivitățile, cari au să decurgă neconturbate de nimeni: ci să ne ferim a ne prezenta chiar și numai apatici sau total indiferenți față cu acelea; și aici earăși trebuie să-mi înfocș sfatul, ce l-am dat de multe-ori mediat și imediat iubitului cler și popor: ca să nu dea ascultare acelora, cari obtrundându-se de conducători ai poporului, toate pornirile lor le îndreaptă numai într'acolo, ca pe bunul nostru popor, mai mult blând la fire, decât ager la vederi, să-l țină într-o agitațiune continuă, sădind în inima lui ură, neîncredere și discordie, ceea-ce precum a adus și până acum numai pagube mari poporului nostru în desvoltarea sa materială și intelectuală, așa continuată în viitor nu poate se producea pentru noi alta, decât o situațiune tot mai agravată în viața publică.

Dar' peste acestea se cade să ne facem seamă mai ales cu interesele sfintei noastre biserici, cari în fața festivităților millenare și în vederea ținutei tuturor altor bisericilor din patrie, ne impun în mod indispensabil datorița: ca, deși nu avem motive de a ne însufleți pentru acele festivități în măsura, cum se însuflețesc alții, cari s'au bine favoriziți de soarte: cel puțin să ne arangim și noi pe timpul acelor o sărbătoare proprie, care se coreșpundă de o potrivă obligămintelor noastre bisericești și patriotice și dorințelor comune; să ne adunăm în sfintele noastre biserici, și acolo recugetând la celece relativ la noi s'au petrecut în țeara aceasta din timpurile cele mai vechi, să mulțumim lui Dumnezeu, că pe lângă toate suferințele din millenul trecut ne-a învrednicit să vedem încă păstrat tezaurul nostru cel mai prețios biserica și naționalitatea noastră, cerându-i într'una preaputernicului ajutor la păstrarea acestora și pe viitor; ear' în celelalte să ne rugăm după rîndul sfintei biserici pentru Monarchul nostru, pentru toată Țeara și ostașii lui, pentru toate țerile și ținuturile lui, pentru potolirea războierilor dintre diferitele popoare și biserici, pentru pacea internă și cea a toată lumea, pentru bunăstarea sfinților lui Dumnezeu biserici și a patriei, pentru concordia tuturor și pentru alte trebuințe, de cari ne-am deprins a ne aduce aminte și la alte ocazii în sacrele noastre rugăciuni.

Eată dar' v'am indicat, iubit cler și popor! ținuta, care noi ca fii credincioși și ascultători ai sfintei noastre biserici, dar' totdeauna și ca patrioți buni, neîfrânți încă de valurile politice, avem să o observăm față cu

jubileul millenar al statului ungar; tot ce avem de făcut în respectul acesta ca membri ai biseriei, să facem cu sinceritate și devotament în bisericile noastre; mai mult în situațiunea actuală nu se poate pretinde dela noi, ca dela biserică viuă și popor conștiu de sine; dacă însă unii din cler sau dintre credincioșii noștri, singuratici ori însoțiți mai mulți la oaltă, în considerarea pozițiunii lor sociale, sau și altfel după pozițiunea inimii lor, ar afla de bine se participe și la alte festivități afară de biserica aceasta — se înțelege de sine — o pot face între marginile libertăților cetățenești, ci numai ca cetățeni particulari, eventual ca funcționari de stat, municipali sau comunali; ear' dacă autoritățile publice ar cere dela organele noastre bisericești să participe oficios, doară chiar în ornate bisericești la festivități de natură politică; aceasta organele noastre să nu o facă fără a cere și a primi de aici îndrumare specială căreia au să se conformeze.

Ca însă ținuta bisericii noastre față cu jubileul millenar să fie pretutindeni una și aceeași, după înțelegerea avută în liniamente generale cu preasfinții domni episcopi diecesani ai provinciei noastre metropolitane, și în legătură cu informațiunile și sfaturile mele premise, emit în mod obligator pentru întreg clerul și poporul arhidiecesei noastre transilvanice ordinul următor:

1. În Dumineca a 6-a dela Paști, adeacă în 28 Aprilie a c. (10 Maiu după cîlind. n.) premergînd cultul dumnezeesc al dimineții, Utrenia, să se țină pretutindeni în același timp, anume dela ora a noua după computul civil, sfânta liturghie în toate bisericile parohiale din arhidieceșă, cu concursul credincioșilor noștri din comunele concernente, îmbrăcați ca la alte sărbători mari, curat și cu posibila eleganță. Această liturghie cu privire la însemnătatea zilei cu tot dreptul o putem numi liturghie millenară în sens istoric-bisericesc.

2. La finea acestei liturghii, înainte de otpustul zilei, să se împreune mulțimirea pentru facerea de bine a lui Dumnezeu, după tipicul care se află pe la finea liturghierului, cu Apostolul și Evanghelia indicate acolo, și cu rugăciunea de mulțumire, carea să se reciteze cu graiu dulce, pe lângă înghenunchierea tuturor, cari aparțin clerului și poporului credincios; la primele ectenii însă ale acestei mulțumiri să se adaugă din alt loc al liturghierului ectenia aceasta: „Pentru-ca să se desrădăcineze dintre noi toată vrajba și urăciunea, și tot lucrul rău, ear' dragostea cea nefățarnică și pacinică, și viața cea cu fapte bune întru sporirea credinței să se înrădăcineze, Domnului să ne rugăm”; apoi după rugăciunea de înghenunchiere să se cânte în chor Doxologia cea mare în fine după otpustul zilei să se cânte Imnul poporal pentru Monarchul, și acesta să se continue sub împărțirea anaforei.

3. Tinerimea școlară dela școalele noastre confesionale de ori-ce categorie, are să fie dispensată dela orele ordinare de învățatură încă în ziua ce premerge liturghiei millenare, și să se adune în o anumită oră numai pentru deprindere în cântările, cari vor să se executeze în ziua următoare; ear' în înșaiși ziua liturghiei are să asiste în biserică sub conducerea profesorilor, respective a învățătorilor sei, în cea mai bună ordine, până la terminarea liturghiei.

4. În parohiile vacante, cari nu au administrator la loc, precum și în filii, cari au biserică, dar' fără preot local, liturgia millenară cu adăusele arătate în punctul 2, dacă aceea nu se poate face la termenul fixat în punctul 1, are să se îndeplinească în Dumineca următoare, 5/17 Maiu, prin preotul însărcinat cu grijea parohială, pe lângă exacta observare a rîndului prescris în punctele premerse.

5. Parochul local, respective administrator parohiei, are se publice cercularul acesta poporului în biserică în Dumineca, ce premerge liturghiei millenare, anume sub sfânta liturghie, înainte de otpust, spre orientare și trebuincioasă pregătire, explicându-l în sens genuin la priceperea poporului; de asemenea are să se îngrijească cu comitetul parohial pentru curățenia și ordinea bună în biserică; în fine are să notifice oficios și primăriei comunale timpul liturghiei pe lângă invitarea de a participa la aceea; pentru care cas primăriei, și eventual și altor autorități publice, să se reserve în biserică locuri cuviincioase.

Acestea le-am avut să vi-le împărtășesc cu dragoste și să vi-le recomand cu grije atențiunii voastre, iubit cler și popor arhidieceșan! Ear' în celelalte ca ferbinte rugăciuni către Dumnezeu pentru ferirea voastră de toate grelele ispite și de alunecări în căile cele rele, rămân cu arhipăstorașă binecuvîntare.

Sibiui, 10/22 Aprilie 1896.

Al iubitului cler și popor

binevoitor:

Miron Romanul m. p.,
arhiepiscop.

Serbii din regat contra milleniului.

Cauza de căpetenie, pentru care Serbia a luat poziție așa de resolută contra tîmbălăului millenar, este tot impertinența Jidanomaghiarilor de a se purta de cătră un magnat și steagul sîrbesc pe stradele Iudapestei. Văzînd din primele știri despre hotărîrea guvernului sîrbesc, unde au ajuns cu impertinența lor, au încercat ca și în România cu „Cumania”, de a o dregă prin nouă mișle, zicînd că nu emblema și steagul Serbiei, ci a „Voivodinei” va fi purtat printre celelalte steaguri. Că această proastă perfidie nu le-a folosit nimic, aștim.

Mercuria treacă 22 Aprilie, tocmai când trecea regele Serbiei prin Budapesta, pe deoparte „P. Lloyd” publicase un articol de fond peste măsură de obraznic, cum știu serie numai Jidani, la adresa regatului sîrbesc; ear' pe de alta „Pester Correspondenz” și alte fițuici litografate și redactate de Jidani, publicau niște pretinse interviuri cu „cel mai distins personagiu din suita regelui”, care s'ar fi exprimat că regele desaproabă atitudinea guvernului seu contra milleniului și că înorocîndu-se acasă va desfința ordinile date că va da chiar drumul ministerului, și încă o grămadă de minciuni de acestea, cere de care mai peride. Se înțelege, că prin ele Jidani au vrut să bage nației millenare și mai mari fumuri în cap pentru-ca în spatele ei să ridă de ea.

În consiliul de miniștri, ținut îndată a două zi după sosirea regelui, sub președința acestuia, s'a aprobat ordinile ministrului-president Novaković, și s'a dovedit înțelegere perfectă între coroană și guvern. Demisia acestui din urmă se așteaptă, nu-i vorba, dar' din alte cauze, cu totul interne, în primul rînd stările cele rele financiare. S'a întîmplat lucru și mai semnificativ, ba chiar important.

După consiliul acesta de miniștri conducătorii tuturor partidelor politice: Ristić, Pašić, Vučić și alte persoane însemnate afară de partid, sau prezentat în audiență la regele Alexandru și i-a declarat unanim, că ei aprobă întru toate poziția luată de ministrul-president Novaković contra milleniului maghiar.

Totodată au recomandat regelui se amîne rezolvarea chestiunii cu criza de cabinet pe timp nehotărît canu cumva abdicarea cabinetului se apară a fi provenită din cauza milleniului.

Pretul 70 cr. (cu porto postal 73 cr.)

Pentru porto postal câte **5 cr.** mai mult.

-vis de târgul pe

Onoriu Tilea,
Sibiu.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Această gramatică atât de bine întocmită, având la fine și un mic vocabular german-român costă numai 1 fl. 40 cr. plus porto.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Pretul per flacon împreună cu instrucțiune pentru folosință 80 cr.

Farmacia la „Sfta Treime” în Bocșa-germână (Német-Bogsán) nr. 64, Ungaria-de-Sud.
Comandele prin poștă se efectuează prompt pentru trimiterea paralelor sau cu rambursă.
Emballagiul se socotește în prețul însăși.

[illegible]

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall